

8 అ చాల్

నీ తతో సి నీ మా కి

చందూరి నాగేశ్వరరావు

హృదయ

ఋ

హృదయము, నరములు, కండర
ములయొక్క బలహీనతను పోగొట్టి
శారీరక, మానసిక శక్తులను పెంపొం
దించు గొప్ప బలవర్ధక రసాయనము.

ఋ

త్రిపురసుందరీ ఔషధాలయం
ఏలూరు — భీమడోలు

సీతతో సినిమాకి

*

చందూరి నాగేశ్వరరావు

*

ప్రతిమా బుక్స్
ఏలూరు

అన్నిచాక్కులూ రచయితవి

పట్టాభిరామా ప్రెస్, ఏలూరు
ఏప్రిల్ — 43

కథ	-	-	-	5
సీతతో సినిమాకి		-	-	11
పేవరు	-	-	-	23
పుట్టిన వండగ	-	-	-	31
శేషుతో పి.కారు	-	-	-	39
పెన్సిల్	-	-	-	45
రైలులో	-	-	-	51
దొర	-	-	-	62

[మొదటిదీ ఆఖరిదీ మినహా మిగతా
వన్నీ 'అలిండియారేడియో' నుంచి
'బాక్' బాగు బాగుగా.....]

అన్ని హక్కులూ రచయితవి .

పట్టాభిరామా ప్రెస్, ఏలూరు
ఏప్రిల్ — 45 -

Protima Books, Ellore
' Sitalo Cinemaki ' .

కథ	-	-	-	5
సీతతో సినీమాకి		-	-	11
పేవరు	-	-	-	23
పుట్టిన పండగ	-	-	-	31
శేషుతో మికారు	-	-	-	39
పెన్సిల్	-	-	-	45
రైలులో		-	-	51
దొర	-	-	-	62

[మొదటిదీ ఆఖరిదీ మినహా మిగతా
వన్నీ ఆలిండియారేడియో నుంచి
బ్రాడ్ కాస్టు అయ్యాయి,.....]

మిగతా శ్లోకాలు

- * కాఫీ మానెయ్యడం**
- * ఎక్కడికి కమలా :**
- * అఖరు కోరిక**
- * కొత్తలోకాలు**

క థ

నీర ఆల్లరిపిల్ల

“మామయ్యా”

“... ..”

“మామయ్యా ! మామయ్యా !”

“... ..”

“మామయ్యాయ్ ! పలకవేం, తెల్లంగడ్డ
నోట్లో పెట్టుకున్నావా ?”

“వోయ్”

“అమ్మయ్య ! ఇప్పటికి వినిపించిందీ !”

“ఎందుకమ్మా ఆ హడావిడి ?”

“నాకు కథ చెప్పాలి. చెప్తావా, చెప్పవా ?”

“ఇప్పుడు కథేమిటమ్మా !”

“ఏం ?”

“క థ లు రాత్రిపూట చెప్పుకోవాలిగానీ,
వగలు కాదు.”

“వగలవులేనం?”

“ఏమీలేదు.”

“అవుతే చెప్పు.”

ఆ బాలతో వాదించలేక మామయ్య వోడి పాతాడు.

“అనగా అనగా ఓడిపోతే ఓ రాజుండేవాడు. ఆ రాజుకి ఏడుగురు కొడుకులు...”

“ఏడుగురూ ఏటికల్లి ఏడు చేపలు తీసుకొచ్చారు...”

“నీకు తెలుసేమిటి ఆ కథ?”

“ఛీ. ఎప్పుడూ ఆ కథేనా? ఇంకోటిచెప్పు. నా కది అక్కలేదు.”

“అనగా అనగా వోడిపోతే...”

“ప్రతి కథా మొదలెట్టడానికి ముందర ‘అనగా అనగా’ అనడం ఎందుకు?”

“పెద్దవాళ్ళలా అంటూంటారు. అంచేత నేనూ అన్నా.”

“అవుతే పెద్దవాళ్ళుచేసే పనులన్నీ మనం చెయ్యచ్చా?”

“చెయ్యకూడదు. వాళ్ళు చెప్పివట్లు మనం చెయ్యాలి. వాళ్ళు చేసేటట్లుకాదు.”

“అదేమిటి మామయ్యా? వాళ్ళకి చేతకాక మన్ని చెయ్యమంటారన్నమాట.”

“కథ మొదలెట్టగానే నీకిన్నిసందేహాలు వస్తుంటాయెందుచేత? కథవద్దా?”

“ఆ ఆ మర్చిపోయాను. చెప్పు.”

“ఒక ఊళ్ళో వో ఈగవుంది.”

“ఏం ఈగ?”

“మనం రోజూ చూస్తూండే ఈగ.”

“కుక్కపిల్ల...”

“నీ మొహం. కుక్కపిల్లేమిటి?”

“అదికాదు, మామయ్యా! మన కుక్కపిల్ల సరిగ్గా అన్నంతినక మెతుకులు పారేస్తే చుట్టూ మూగుతాయి; అవేనా ఈగలు?”

“ఊ, ఆఈగ ఒకరోజున—”

“ఏ ఈగ?”

“మనంరోజూచూస్తుండేఈగల్లో ఒక ఈగ.”

“కుక్కపిల్లదగ్గరుండే ఈగల్లో ఒకటేనా?”

“అవును. ఆఈగఒకరోజున యిల్లు... ..”

“కుక్క పిల్ల దగ్గరే నా ఈగలు వుండేది, మరింకెక్కడా వుండవ్!”

“వుండకే?”

“ఎక్కడుంటావా?”

“జిలేబి, హాల్వో మొదలైన తీపివస్తువులనుటూ
మూగుతాయి.”

“ఏం మామయ్య! జిలేబి నీకు నుస్తుందా?”

“కథమాటమర్చిపోయావు.”

“కథకేంగాని, నాకిప్పుడు జిలేబికావాలి.”

“కథఅయిపోయిన తర్వాత కాఫీహోటల్కి
పోయి తిందాం.”

“ఇంకా ఎంతసేవటికి అవుతుంది కథ? నానో
రూకుతోంది, త్వరగా అవనీ.”

“నువ్వు పిచ్చిపిచ్చి ప్రశ్నల్లో నన్ను బాధించ
కుండావుంటే శిఘ్రంగానే అయిపోతుంది.”

“అవుతే త్వరగా కానీ.”

“ఆ ఈగ ఒకరోజున యిల్లుఅలుకునూ—”

“ఏఈగ? మునుపటి ఈగేకానూ?”

“... పేరు మర్చిపోయింది...”

“అమ్మ చేయించుకొన్న కాసులపేరు లాటి
దేనా? అమ్మకూడా ఒకరోజున హాల్లో బల్లమీద
పెట్టి మర్చిపోయింది.”

“అలాటిదీకాదు. మనుషులకుండే పేరు.”

“ఏం. —అమ్మ మనిషికాదా?”

“అదికాదు, సీతా, నీవేరేమిటి?”

“నాపేరా.

“అవును. నీవేరే?”

“నాపేరా... ..నాపేరా...”

“అవును. పేరు చెప్పేటందుకంత సందేహిస్తావేమిటి?”

“మామయ్యా, చిన్నపిల్లనిచేసి నాతో వేళాకోళాలాడ్డావెందుకు?”

“ఏమిటది?”

“నాకు పేరులేదని నీకు తెలీమా? అమ్మ పెళ్లయే వరకూ చేయించనని అంది. నాన్నగారి నడిగితే, యింకో పడేళ్లు పోయేవరకూ పెళ్లే చెయ్యనిన్నారు,”

“సీమోహం. పిచ్చివాగుడూ, నువ్వును. పేరంటే అందరూ మన్నిపిలిచే పేరన్నమాట.”

“... ..”

“చెప్పేది విను. ప్రతి మనిషికీ ఒక పేరు వుంటుంది.”

“నాఖర్చం. నాకుమాత్రం లేదు.”

“మొద్దూ, పూర్తిగా విను. నీపేరు సీత.”

“అసంగతి నువ్వుచెప్పేదేమిటి? మా నాన్న

గారు 'నీత' అని నేను పుట్టినప్పుడు బియ్యంలో
| వాళ్ళారట, నిజమేనా?"

"నిజమే!"

"ఎందుకు వ్రాయాలలా?"

"మల్లీ మొదటికొచ్చావ్. కథ మాట మర్చి
పోయావు."

"జిలేబీలు దగ్గరుండే ఈగ కథేనా?"

"ఊ!"

"ఈగకథ వద్దు. జిలేబీలు తిందాం రా."

"కథ అయిపోనీ."

"కథావద్దు, గిథావద్దు. ఇప్పుడే రావాలి. నా
కడుపులో ఆకలి మండిపోతోంది"

"అన్నం తినలేమా?"

"తినా. ఇది జిలేబీ ఆకలి."

"నీతా! నీతా!!" అని లోపల్నుంచి పిలుపు.

"అమ్మ కేకేస్తోంది, వెళ్లిరా."

"నిమిషంలో వస్తా. కోటనుకొని సిద్ధంగా
వుండు. కాఫీహోటల్ కిపోయి అరడజను జిలేబీలు
తినాలి," అని అంటూ రివ్వన లోపలికి పరుగెత్తు
తుంది నీత.

సీ త తో సి నీ మా కి

పిల్లలు ఎలాటి అవతవక ప్రశ్నలు వేసినా ఆ పిచ్చి ప్రశ్నలకి సరి అయిన సమాధానాలు పెద్ద వారు చెప్పని పక్షంలో, పిల్లల జ్ఞానోదయానికి భంగం కలుగుతుందట. అలానొక్క వక్కాణించే వారందరి వద్దకూ మా సీతని ఒక్కసారి పంపిస్తే సరి ! ఆ పదేళ్ళబాలకి, సీతకి, ఈ ప్రపంచం అంతా అయోమయమే ! అన్నీ ? ? ? అవును, కొళ్ళన్ మార్కులే !

ఆమెకి అణువు మొదలు అండపిండవేదోండ బ్రహ్మాండంవరకూ అన్నీ సంఘాతే ! అన్నీ సంశయాతే ! అన్నీ కొళ్ళన్ మార్కులే !

పూర్వం జనకమహారాజు సీతని శివధనస్సు ఎక్కు పెట్ట గలిగిన రాముడికిచ్చి పెళ్ళి జేశాడట. అలాగే, మాసీతకి కూడా ఆమె సంశయవరంవరని నివృత్తి చెయ్యగల మహామహుడు భర్త అవుతే బావుండును ! ఆమె ప్రశ్నలవర్నం ఖాండవవనం

దహిస్తున్నప్పుడు యింద్రుడు కరిపించిన రాశ్వవానికి యిసుమంతయినా తీసిపోడు.

నీతకి తరుచూ నమ్మడంలో కరటాలు ఎందుకు రావాలనీ, నూర్యకు మా మేడకి ముందు వైపుని వుదయించి వెనకవైపుని అస్తమించడానికి బదులు వెనకవైపున వుదయించి ముందువైపునే ఎందుకు అస్తమించకూడదనీ, అంకాయలోకి నీళ్లు ఎలా వస్తాయనీ, అన్ని రకాల చాక్లెట్లలో ఏ రకం చాక్లెట్లు నుంచిననీ మొదలుగాగల సంశయాలు కలుగుతూ వుంటాయి. ఆ లేతమెడదులో అన్ని 'ప్రేరితాహలకి తావు ఎక్కడ వుందో!

ఒక రోజు మధ్యాహ్నం కాబోలు నన్ను అడిగింది: "మామయ్యా, మా మేస్తరుగారు భూమి గుండంగా వుందనీ చెప్పారు నిజమేనా?"

నా గుండె లటక్కుమంది. చెప్పినదేమా మేస్తరుగారు; నేర్చుకొన్నదేమా తను. మధ్యని నాకెందుకంటా ఈ తంటా?

"అవును."

"ఏమిటి అవును మామయ్యా?"

"ఈ భూమి గుండంగానే వుంది."

"అదే, ఈ ప్రపంచం కోడిగుడ్డులా వుందం

టావు కాదూ? అన్నట్లు, మనం కోడిగుడ్డు తిన వచ్చునా, మామయ్యా!”

“మనం బ్రాహ్మణం. తినకూడదు. తప్పు!”

“అవుతే స్త్రీడరుగారి అమ్మాయి మందు అసి చెప్తూ రోజూ పొద్దున్నే కోడిగుడ్డురసం పుచ్చు కుంటుందే?”

“నీ కెందుకూ యింకోళ్ళ గొడవ?”

“అవునే నాకెందుకు? భూమి గుండ్రగా వుందంటావు కామా?” అంటూ మొదటికి వచ్చింది.

“ఊ” అన్నట్లు తల వంకించాను.

“మరి, భూమి తిరుగుతోందంటారు. నిజ మేనా?”

“ఊ”

“అవుతే, మనం తిరగమే?”

అక్కడితో పడింది బ్రేకు. భూమి తిరుగుతోందని మామేస్తరుగారూ చెప్పారు, నా చిన్నప్పడు. భూమి నూయ్యచుట్టూ తిరగడమే కాకుండా తనలో తను తిరుగుతోందని కూడా చెప్పారు. మనమెందుకు తిరగమని మేమూ అడిగాం, మా మేస్టార్ని. తిరగమని నిష్కర్షగా, విస్సన చెప్పింది

శేదమన్నట్లుగా, చెప్పాడు. మాలోవున్న బడుద్దాయి ఒకడు ఎందుకు తిరగమని గట్టిగా అడిగితే ఒక్క చురక తగిలించాడు. దెబ్బతో మా నందేహాలన్నీ దేవేంద్రతాళంలోకి పోయినై. Two parallel straight lines will never meet అన్న axiom లా భూమిగుండంగా వున్నదన్న విషయం కూడా ఒక axiom అని మేము నమ్మవలసి వచ్చింది. నా బుర్ర బద్దలు చేసుకొన్నా, ఈ గొడవ అంతా సీతకి అర్థమవుతుందా !

“ఏం, మామయ్యా, మాట్లాడవ్?”

“ఏమిటి?”

“భూమి తిరుగుతోంది కదా మనమెందుకు తిరగం?”

“తిరగం.”

“ఏం.”

“ఏమీ లేదు.”

“ఏంచేత తిరగం?”

“ఏమీ లేదు.”

“అదేమిటి మామయ్యా, మా మేస్త్రాహా అలాగే చెప్పారు, నువ్వు అలాగే చెప్తున్నావ్?”

మనం ఎందుకుతిరగమో సీతకి నచ్చేటట్లు చెప్పడం సులభసాధ్యం కాదు.

అలా అంటే నవ్వుతున్నారా ? సీతా నవ్వింది, ఘక్కున.

* * *

కిటికీ నందుల్లోనుంచి సూర్యరశ్మి నా టేబుల్ మీద కొద్దికొద్దిగా పడుతోంది. నావల్లు వుడక పెడుతోంది కాని చాలా సీరియస్ గా షేకవ్ కథల వుస్తకం చదువుతున్నాను.

ఎకాయెకిని సీత నా టేబుల్ మీదికివచ్చి కూచుంది. నా వల్లు ముషింది.

“మామయ్యా, చెమట పోసేలా చదువు తున్నావే?” అంటూ పరికిణాకొంగుతో నా నుదుటి మీద స్వేదబిందువుల్ని తుడిచింది. ఆ అసాధారణపు ఆదరణతో నాకు రావలసిన కోప మంతా మటామాయమై పోయింది. చిన్న నవ్వు నవ్వాను.

“తర్వాత చదువుకోవచ్చునే, మామయ్యా!” అంటూ నాచేతిలోని వుస్తకం తీసుకొని తనవలో పెట్టుకుంది.

“సీతా, నేను చదువుకుంటూ వుంటే ఎందుకు

పాడుచేశావ్ !” అంటూ ఆ పదేళ్ళబాలనీ నా నావల్లోకి లాక్కొని, రెండు బుగ్గలూ మృదువుగా నలిపాను.

“నా బుగ్గలన్నీ కందిపోతున్నాయి,” అనిఅంది. సీత రెండు చేతుల్తోనూ తన బుగ్గల్ని దాచుకొంది. ఒక నిమిషం ఆలా గడిచింది.

“సినిమాకి తీసుకు వెళ్తానన్నావ్ ! మర్చిపోయా వేమిటి?”

“లేదు. మర్చిపోలేదు. ఇంకా పైమవలేదు.”

ఆ రోజు సీత పుట్టిన పండగ. అంచేత ఆమెని సినిమాకి తీసుకు వెళ్ళాలట !

ఎలాగయితేనేం, సినిమాకి వెళ్ళాం. హాలు జేకుకొనేటప్పటికి యింకా అయిదున్నర అయినా కాలేదు. బుకింగ్ ఆఫీసు అప్పటికి తెరవనే లేదు. రాబోయే ఫిల్ములొని ఫోటోలు చూస్తూ ఒక పావుగంట దాకా నుంచున్నాం. ఇంతలో బుకింగ్ తెరిచారు. పన్నెండేసి అణాలు వెచ్చించి రెండు టిక్కెట్లు కొన్నాను. హాలులో ప్రవేశించినాం.

బయట కొద్దికొద్దిగా చినుకులు పడుతున్నాయి. చల్లగాలి వీస్తోంది! సినిమాచుట్టూ వున్న పూల మొక్కలు కమ్మటి వానలు వెదజల్లుతున్నాయి.

అంతవరకూ హాటులోకి వచ్చిపోయే జననమర్దాన్ని పరికిస్తున్న సీత తన దృష్టుల్ని తలవని తలంపుగా పైభాగానికి ప్రసరింప జేసింది.

పంకా తిరగడంలేదు. ఎందుకు తిరగకపోవాలి???

వచ్చింది మీమాంస ; ఇచ్చింది పంకా తిరగడం లేదన్న వార్త నాకు.

“చల్లగా గాలి వేస్తోంది కదా, సీతా, యింకా పంకా ఎందుకు?” అంటూ ఈ మామయ్య సీతని నమాధానపరచడానికి ప్రయత్నించాడు. సాధ్యమా?

“మనం రూపాయిన్నర యిచ్చాం. పంకా ఎందుకు తిరగకపోవాలి???. మనం యిక్కడ కూచున్నంతసేపూ తిరగ వలసిందే,” అని ఆమె వితండవాదన.

దగ్గిర్లో కూచున్న వారిలో తెలుగు వచ్చిన వారు మాసీతాదేవి భావిభారతదేశానికి ఆదర్శ స్త్రీరత్నమవుతుందన్నట్లుగా ఆమె వంక పరకాయించి చూసి తమలో తాము ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకొన్నారు.

నేను గేటువద్ద వున్న మనిషిని నమీపించి
పంకా వెయ్యమని ప్రార్థించాను,

“ఆరు అవనియ్యండి సార్ !” అని అన్నాడు,
ఆ అపరిచిత ప్యక్తి.

“నేను అయిదున్నరకే డబ్బిచ్చానే !”

అతను వులిక్కిపడి నన్ను ఎగాదిగా చూసి
పక్కనివున్న స్విచ్ నొక్కాడు. పంకా గిర్రు
మంటూ తిరగడం మొదలెట్టింది. సీత మొహం
చింపి చేటంత అయింది.

మొదటి బెల్ కొట్టారు. సీత పరిశోధనా
భావంతో నలుదిక్కులూ చూసింది.

“ఏమిటి ?” అని ప్రశ్నించాను.

“చాక్ లెట్లు.”

అంత వరకూ ఎక్కడ దాగాడోగాని అమాంతం
ప్రత్యక్షమయ్యాడు చాక్ లెట్ల కుర్రాడొకడు.

“తీసికో, అమ్మా !” అంటూ కుర్రాడు పళ్ళాన్ని
సీత ముందు పెట్టాడు. రకానికి మూడు చొప్పున
సీత తీసికొంది. వన్నెకాల్ రూపాయి తీసుకు
పోయాడు చాక్ లెట్ల వెధవ.

“అన్ని తీసుకొన్నావేం !” అని అన్నాను,
సీతతో.

“తీసుకుంటున్నప్పుడు వద్దనక పోయావా .
కాగితం విప్పేశాను కూడాను.”

“.....”

“ఆ కుర్రాడు తీసుకుంటాడేమో ! పిల్చికొన్ని
యిచ్చేసెయ్యి,” అంటూ నా వంక వోరకంట
చూసింది.

నాలో నేను నవ్వు కొన్నాను. ఆమె యిచ్చేది
లేదు; వాడు తీసికొనేదిలేదు.

సినిమా మొగలుపెట్టారు. సీతకి దాహమయింది.
వింటో కావాలంది. నోటిదగ్గర పెట్టుకొని
బావుండలేదని తోసేసింది.

టీ కావాలంది. టీలో పంచదార తక్కువ
యింది; రుచిగా లేదుకనుక తాగ లేనంది.

మంచినీళ్ళు కావాలంది. సోడా అమ్మే కుర్రాణ్ణి
బతిమాలి, వానికి ఒక లర్థడా దక్షిణయిచ్చి, మంచి
నీళ్ళు తెచ్చి పెట్టమన్నాను. మంచినీళ్లు తాగింది.

కాంతా ఆపే ఒక పాట పాడుతోంది. గాన
ప్రతిభలంతా ఆ పాటలో వుట్టిపడుతోంది. ఆమె
కంఠమాధుర్యం ప్రేక్షకుల్ని తనస్మయమయేటట్టు
చేస్తోంది. కాని సీతకి సినిమా అంతో ఏమిటోలా
వుంది.

ఇంతలో ఇంటర్ వెల్.

మళ్ళీ చాక్ లెట్లు కుర్రాడు నవ్వుతూ మా దగ్గిరికి వచ్చాడు. సీత స్వభావం పసిగట్టాడు కాబోలు?

“ఈ తఫా నువ్వే కొను మామయ్యా!” అని అంది సీత, చిరునవ్వు పెదవులమీద తొలుతాడుతూ వుండగా.

నేను తెల్లబోయి, “అన్ని చాక్ లెట్లూ తినేశావా?” అని అడిగాను.

“ఊ” అన్నట్లు ఆమె తల వూపింది.

“ఇంక చాక్ లెట్లు వద్దు. జబ్బు చేస్తుంది.”

“చాక్ లెట్లు జబ్బు చెయ్యవ్. బలమని చెప్పలేనూ, మన డాక్టరుగారు?”

“అయినా, వద్దు.”

“ఇవ్వాలే నా వుట్టి న పండగ కామా, మామయ్యా?”

“అవుతే?”

“నేను తినగలిగినన్ని చాక్ లెట్లు నువ్వు కొనాలి.”

కొనవని నిష్కర్షగా చెప్పాను. రెండు నిమిషాలు గడిచినై.

“మామయ్యా, నాకు ఒక పావలా బదులు

యిస్తావా? ఇంటికి వెళ్ళిన తర్వాత అమ్మని అడిగి-
యిచ్చేస్తాను.”

“ఎందుకు?”

“కావాలి.”

“ఎందుకో చెప్పు.”

“ఇస్తానంటే చెప్తాను.”

“ఇస్తాను, చెప్పు.”

“చాక్ లెట్లు కొనుక్కోవాలి.”

నాకు నవ్వు కోపమూ ఒక్కసారి వచ్చినై.
ఇంకో పావలా తగలేసి చాక్ లెట్లు కొని నీతకి
యిచ్చాను.

మళ్ళీ సినిమా మొదలెట్టారు. ప్రకటనలు
చూపిస్తున్నారు.

అమృతాంజనం ప్రకటన చూసి, నీత అడిగిం-
దదేమిటని.

ఫలానా అన్నాను.

“ఈ సినిమా నేను చూడలేను. నాకు తల
కాయ నొప్పి వస్తోంది, మాషయ్యా.”

“ఇలా పడుకో,” అంటూ, తొడమీద తల
పెట్టుకొని పడుకోమన్నాను.

“నేను అలా పడుకోను. ఇంటికి పోదాం.”

“సినిమా అయిపోయిన తర్వాత పోదాం. అంత దాకా యిలా పడుకో.”

“కాదు. ఇప్పుడే పోవాలి. నాకు తల భారంగా వుంది.”

“నీమొహం.”

“నాకు తల పోటుగా వుంది.”

“నీ తలకాయ ”

“అవును, నాతలకాయే నొప్పిగావుంది. ఇంటికి పోయి, అమృతాంజనం రాసుకోవాలి.”

సీత ఎంతచెప్పినా వినలేదు. ప్రకటనలు చూసిం చడంకాకపూర్వమే యింటికి ప్రయాణం కట్టింది.

“సినిమా పూర్తిగా చూడకుండా వెళ్ళడ మేమిటి?” అని అన్నాను, నాకు బయలుదేరడం యిష్టంలేక.

“ఎందుకు పూర్తిగా చూడాలి?” ? ? ? ?

చెప్పండి బాబూ ఎందుకు చూడాలి !!!

*

*

*

ఇంటికి వస్తూ వస్తూ సీతని అడిగాను, ‘సినిమా ఎలావుందని.’

సినిమాకంటే చాక్లెట్లై బావున్నాయంది.

(జూలై 1987)

పే ప రు

శాంతకుమారి ఏడేళ్ళ ముద్దుబాల. ఆమెచేసే చేష్టలూ, పలికే పలుకులూ, నడిచే నడకలూ హృదయానందాన్ని కలిగిస్తాయి. ఆ చేష్టలలోనూ, ఆ పలుకులలోనూ, ఆ నడకలలోనూ ఒక చిలిపి తనమూ, విజ్ఞానహేతువు అయిన ఒకమాదిరి అజ్ఞానమూ, విన్నవ్టంగా ద్యోతకమవుతూవుంటాయి, శాంత నా మేనకోడలు.

నేను హాలులోని వాలుకుర్చీలో కూచుని, పేపరు చేతిలో వుచ్చుకొని అబ్సీనియా ఆక్రమణ సంపూర్తిగా అయిపోయిన తర్వాత, ముస్సులోనికి నూతనంగా కావలసివచ్చిన కాలనీల విషయమై చదువుతున్నాను. యూరప్ నంతా బెదిరిస్తున్న యిద్దరు డిక్టేటర్లలోనూ, ఒకడైన ఈ ముస్సులోని మహాశయుడి కురించి దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తూ అతను కోరుతున్న కాలనీల చారిత్రక విషయాలు తెలుసు కొందామనే కుతూహలంవల్ల అమితానక్తితో పేపరు చదువుకుంటున్నాను. పానకంలో వుడకలా ప్రత్యక్షమయింది శాంత.

“మామయ్యా !”

“ఊ”

వినిపించలేదు కాబోలు మళ్ళీ చెట్టించింది.

“మామయ్యా” అంటూ.

“ఊ” అన్నాను, ఓపికతో.

“మామయ్యాయ్!”

ఏమిటీ ఆర్భాటమన్నట్లు, మొహానికడ్డంగా ఉన్న పేపరుకోద్దిగా తొలిగించి, ఆమె నవ్వు మొహంవంక తీక్షణంగా చూశాను. అలాచూడడంలో నాఉద్దేశం: “నేనా పేపరుఎంతోబాగ్గుతగా చదువుకుంటున్నాను. ఇవన్నీ జాతీయ అంతర్జాతీయ విశేషాలు. నీకు అక్కర్లేనివి; నాకు అవసరమయినవి. నన్ను శ్రమపెట్టక నీదారిని నువ్వుపో. నన్ను ముస్సులోనిగురించి సరిగాస్తడీచెయ్యనియ్యి.”

నాతీక్షణవీక్షణంలో యింత ఉద్దేశంఉన్నా, ఆమె చాలతేలికగా, “ఓయ్, మామయ్యాయ్!” అంది, జొన్నగింజలలాటి పలువరుసా, సొట్టలు పడుతున్న చెక్కిళ్లు, ఆమె సోయగాన్ని ద్విగుణీకృతం చేస్తూవుండగా.

నాకూ, ప్రపంచానికీ యిలాటి సందర్భాలలోనే పేచీవస్తుంది. ఏవిషయాన్నిఅయితే నేను

ఎంతో సీరియస్ గా తీసుకుంటానో, ఆవిషయాన్నే ప్రవచించం అంతచులకనగా చూస్తుంది.

“ఏంశాంతా!”

“ఏం చదువుకున్నావ్!”

ఏంచదువుతే తన కెందుకో?—తన కేమన్నా బోధపడుతుందా, ఏమస్తుందా?

“చూడడం లేమా?”

“చూస్తున్నాను, నాకు కళ్ళు ఉన్నాయి,” అంటూ కళ్ళు మిటకరించింది.

ఆ మిటకరింపు చూసి నేను అప్రమత్తంగా చిరునవ్వు నవ్వాను.

“పేపరు... కనిపించడం లేమా?”

“కనిపించకపోవడాని! నల్లపూసా? నాలుగు రావులంత ఉన్న పేపరు నాకు కనిపించక పోవడ మేమిటి! చత్వారం ఉన్నవాళ్ళకి కూడా కని పిస్తుంది!”

నాలుగు రావులంత ఉంది పేపరు! చత్వారం ఉన్నవాళ్ళకికూడా కనిపిస్తుంది!!

అంతవరకూ నుంచునివున్న శాంత ఒక పేము కుర్చీ నా వాలుకుర్చీకి వక్కగా లాక్కుని కూచుంది. రెండు నిమిషాలపాటు ఏదో ఆలోచిస్తున్నదానిలా

నాలుగు గోడలూ పరిశీలించింది. ఇక నా చదువుకి అడ్డం తగలదుకదా అని నేను సంబరపడ్డాను. ఊరి కాలంలోనే ఆశ నిరాశ అయిపోయింది.

“పేషర్లో... ఏం ఉంటాయి మామయ్యా?”

ఏం ఉంటాయని చెప్పేది! ఏం ఉంటాయని చెప్తే ఆమెకి అర్థమవుతుంది! ఏమీతోచక నిశ్శబ్దదేవత శరణుజొచ్చాను. కాని ఆమె ఊహకుంటేనా?....

“అమ్మ రెండువూళ్ళూ కాఫీ ఎలామానలేదో, నేను బడికి వెళ్ళి బలపాలఆట ఆడడం ఎలా మానలేనో, అలాగే పేషరు చదవడంకూడా నువ్వు మానలేవు. జితేబీ తింటే కడుపు నొండుతుంది. నీసీమాకేనెత్తే బొప్పెలు చూడవచ్చు. కాని, పేషర్లో ఏం ఉంటాయి మామయ్యా?”

“అన్నీ ఉంటాయి.”

“అన్నీ అంటే?”

“అన్నీనూ.”

“అదిగో... ..”

“పేషర్లో ఎన్నోవిశేషాలు ఉంటాయి.”

“విశేషాలు అంటే?”

“నంగతులు.”

“అవుతే, పేషరు నన్ను ఒకమారు చూడనీ.”

నా చేతిలోని పేపరు తీసుకొని తలకిందుగా పుచ్చుకొంది. నేను చిన్నగా లోపల నవ్వు కొన్నాను. పైకి నవ్వుతే చాలా హంగామా చేస్తుంది శాంత.

న్యూస్ పేపరులోని పేజీలు ఒక్కొక్కటే తిరగేస్తోంది. ఫోటోలు ఉన్న పేజీ సరిగ్గిరిస్తోంది.

“ఈ ఫోటోల్లో ఉన్న ముసుఖులు తలకిందుగా ఉన్నారేమిటి?”

“నువ్వు పేపరు తలకిందుగా పుచ్చుకొన్నావ్!”

“మరి, యిందాకట్టించీ చెప్పనే, నన్ను ఎగతాళి చేసేందుకా?”

చిన్నబుచ్చుకొన్న మొహంతో పేపరు నక్రమంగా పుచ్చుకొంది శాంత.

‘నూతన దంపతులు’ చూసి, “ఈదొర, దొర శాని ఎవరుమామయ్యా?” అని ప్రశ్నించింది శాంత.

“వారికి ఈమధ్యనే సిమ్లాలో పెళ్ళి అయింది.

“పెళ్ళి అయిన ప్రతివాళ్ళూ ఫోటోలూ యిందులో ఉంటాయన్న మాట!”

“గొప్పవాల్లో పెళ్ళిళ్లు అయితే, ఆ పెళ్ళి కొడుకూ పెళ్ళికూతురూ కలిసి తీయించుకొన్న ఫోటో యిందులో వేస్తారు.”

“నీకు పెళ్ళి అయినప్పుడు నీ ఫోటో యిందులో వేశారా?”

“లేదు.”

“బావకి అక్కయ్య ఫోటో, బావఫోటో వేశారా?”

“లేదు.”

“మనం మోటారుకారుకుండా కొనుక్కున్నాం. మనం గొప్పవాళ్లం కామా?”

“గొప్పవాళ్లమే! మనకంటే గొప్పవాళ్లున్నారు.”

“ఎవరు?”

“మనకి ఒక మోటారుకారు ఉంది. నాలుగు మోటారుకార్లు ఉన్నవారు మనకంటే గొప్పవాళ్ళుకామా?”

ఏదో కొత్తనంగతి తెలుసుకొన్న దానివలె, పేర్కొనబడిన లెక్కపెట్టుకుంటూ, “అవును, మామయ్యాయ్, అవును. ఒకటికంటే నాలుగు పెద్దది ఒకటికి మూడు కలుపుతే నాలుగు అవుతుంది.”

గణితశాస్త్రంలో ఆమెకి ఉన్న ప్రవేశానికి నను తృప్తిపడ్డాను.

“నేను పేవరు చదువుకుంటాను. నువ్వుపోయి సీతంపిన్నిగారి లక్ష్మితో ఆటలాడుకో.”

“ఎండలో ఆటలాడుతే అమ్మ చావగొడుతుంది.”

“నీడలో ఆడుకో.”

“అయినా ఎప్పుడూ ఆటలేనా బాబూ ! కాసేపు పేవరు చదువుకోనీ,” అంటూ చిలిపి తనంగా నావంక చూసింది. ఆముద్దుపలుకులకి నాకు తలవని తలంపుగా ఫక్కన నవ్వువచ్చింది.

శాంతపేజీలు తిరగేస్తోంది.

చిట్టచివరికి ఆమెదృష్టి ముస్సులోని ఫోటోమీద పడింది. కొద్దిసేపు నిశ్చలంగా ఆ నియంతబామ్మని వరకాయించిచూసింది.

“ఇత నెవరు, మామయ్యా ?”

“ముస్సులోని.”

“ముసలమ్మేమిటి ?”

“ము ... స్సు ... లో ... ని.”

“ముస్సులోని. ఇతనేంచేస్తూ వుంటాడు. మా స్కూలులో మేష్టారిడన్ వేసుకొన్నాడు.”

“ఇతను ఇటలీదేశానికి డిక్టేటర్.”

“డిక్టేషన్ మేష్టారా ! డిక్టేషన్ చెప్తాడా?”

“డిక్టేషన్ మేష్టారు కాదు. డిక్టేటర్.”

“అంటే ?”

“నియంత.”

“నియంత అంటే ?

“డిక్టేటర్.”

“డిక్టేటర్ అంటే ?”

“నియంత.”

“ఇదేమిటి ? ఇది అంటే అది అంటావ్. అది అంటే యిది అంటావ్ ?”

“అవును, అంతే.”

“అంతే ?”

“ఊ, అంతే!”

“ఇదెక్కడి పేపరు బాబూ, ఏమీ అర్థమవడం లేదు. అంతా గొడవగా ఉంది,” అంటూ పేపరు నా మొహాన పారేసి, తుర్రున తేనెటీగలా యింట్లోకి దూరింది.

పేపరు నలిసి, చింపి, ముక్కముక్కలుగా చేసేసి వేస్తు పేపరు బాస్కెట్ కి వప్పగించకుండా, నాకు సమర్పించినందుకు వెయ్యి రూపాయలకి ముక్కాను.

(జూలై 1988)

పుట్టిన పండగ

పేరేమిటని ఆ అమ్మాయిని అడిగితే 'శేష మాంబ' అంటుంది. పూర్తి పేను చెప్పమంటే యింటి పేరుతోనహా 'వేంకట కనక దుర్గ లక్ష్మీ నరస్వతీ శేషమాంబ' అంటుంది. కాని, అందరూ శేషూ అని పిలుస్తారు.

నేను నందు మలుపు తిరిగేటప్పటికి వీధి అరుగు మీద నుంచుని దిక్కులు చూస్తున్న వేంకట కనక దుర్గ లక్ష్మీ నరస్వతీ శేషమాంబ కనిపించింది. చేవల్లాటి ఆమె కళ్లు (ఆమె వింటే పూరుకోదు; 'నా కళ్లని చేవలతోనూ నోడిగుడ్లతోనూ పోలుస్తావా?' అంటూ కలహానికి సిద్ధమవుతుంది.) ఏమిటో అన్వేషిస్తున్నాయి. ఆత్రుత ఆమె ముఖమండలంలో ముద్ర వేసినట్లు అగువిస్తోంది.

నన్ను గమనించగానే ఆమె మొహం విప్పింది. "మామయ్యా, ఎక్కడికి వెళ్తున్నావ్?" అంది.

‘అదిగో! ఆ ప్రశ్నే వెయ్యవద్దని నీకు ఎన్నో సార్లు చెప్పాను. పెద్దవాళ్లని ‘ఎక్కడికి వెళ్తున్నావ్?’ అని ఎప్పుడూ అడక్కుడదు.’

“సరేలే... నువ్వు ఎక్కడికి వెళ్తే నాకెందుకు గాని, వీచుమిఠాయి అబ్బాయి నీ కక్కడయినా కనిపించాడా?”

లేదంటూ ముందుకి నడుస్తున్నాను, వీచుమిఠాయిల అబ్బాయిలూ మరమరాల అమ్మాయిలూ నాకెందుకు కనిపిస్తారూ!!

“మామయ్యోయ్, యివ్వాలి వీచుమిఠాయి, అబ్బాయి రాలేదు సుమా!”

నాకు కాస్త ఆశ్చర్యం కలిగింది.

“పాపం! ఎంచేత రాలేదో! రోజూ రెండు గంటల యెట్లెట్లప్పటికీ విధిగా వచ్చేవాడు. ఇవ్వాలి, నాలుగయినా, యింకారాలేమి, మామయ్యా!”

మే యిల్ ఆలస్యం అయినరోజున పత్రికల ఏజంటు కూడా అంత బాధపడడు.

“ఏం, వాడికోసం అంత బెంగ పెట్టుకున్నావ్!” అన్నాను, నడివీధిలో ఆగి.

“పాపం! ఏమయిపోయాడో, ఏమయినా జబ్బు చేసిందో ఏమో అరనికి” అంది చిన్నారి శేషు.

“ఏమీ అవడు. ఏమీ జబ్బుచేసి వుండదు.”

“నిజంగానా?” అంది.

నేను ఆవేదనగానీ, బాధగానీ యింకోరు అనుభవినూ వుంటే, చూస్తూ, నాకేం సంబంధం లేనట్టుగా ప్రవర్తించలేను. వారికేదో నివారణోపాయం సూచించాలనీ, వారి బాధతగ్గించేందుకు ప్రయత్నం చేయాలనీ నా స్వభావం వుబలాటపడుతుంది. ముఖ్యంగా, చిన్నపిల్లలలోని చిన్నతనపు ఆవేదనలు నా బాలిగుండెలో మరీ హత్తుకు పోతాయి. పెద్దవారికి ఆవేదనలు ఎంత తగ్గించుకుందామనుకున్నా, కొద్దో గొప్పో వుంటూనే వుంటాయి. అధవా పిన్నవారయినా ఎట్టి ఆవేదనలూ లేక ఖులాసాగా కిలకిల లాడుతూ, చిలకలలా ఎగురుతూ, జింకలలా గంతులేస్తూ కాలం గడపాలని నా కోరిక.

రెండు అడుగులు వెనక్కివేసి సప్తవర్షప్రాయ అయిన శేషులని నిమిరుతూ, “ఎందుకమ్మా శేషూ వాడికోసం అలా చూస్తావ్ ! నీ కేమయినా తినాలని వుంటే కాఫీహోటల్‌కి వెళ్దాం రా,” అన్నాను.

ఒక్కమారు ఆమె ముఖంలో ఉత్సాహ దేవత ఎన్నో భంగిమలలో నృత్యం నలిపింది.

“అమ్మ ఏమయినా అంటుండేమా! వచ్చిన తర్వాత కొడితే... ..”

దూరదృష్టికి మెచ్చుకుంటూ, “కొట్టదులే,— నేను చెప్తాను కాదూ,” అన్నాను.

ఇద్దరమూ కబుర్లు చెప్పుకుంటూ నడవడం మొదలెట్టాం దారిలో అంది శేషు: “మామయ్యా, ఇవ్వాలి మాయింట్లో ఒక గమ్మత్తు చేసుకున్నాం. ఏమిటో చెప్పకో?”

“తిశోందుకు పెట్టనిదే నాకెలా తెలుస్తుంది?”

“ఇంతేనా మరి! అన్ని పుస్తకాలు చదువు తావ్—ఈ మాత్రం చెప్పకోలేవు?”

“ఉహు..”

“నేను చెప్పనా?”

“ఊ..”

“మైసూర్ పాక్. రేపు నాన్న పుట్టిన వండగ. అంచేత అమ్మ తయారు చేసింది.”

“నువ్వు తిన్నావా?”

“ఊ..”

“అయితే, యిప్పుడు కాఫీహాటల్ లో మళ్ళీ జలేబీలు తింటే బబ్బు చెయ్యదా?”

శేషు చక్కగా తప్పకుంది.

“అమ్మ, నాకు రుచి చూడ్డానికే పెట్టింది. తినేందుకు పెట్టలేదు. తినేందుకూడా పెట్టమని అడిగితే తిట్టింది. పండగ రేపట—యివ్వాలి తిన కూడదట. అయితే ముందుగా చేసుకోవడం ఎందుకో నాకు తెలిక అడుగుతున్నాను. మైసూర్ పాక్ చూస్తూవుంటే నాకు నోరూరుతుంది ; చేస్తున్నవాళ్ళకి నోరూరదు, మామయ్యా?”

“ఉహు. పెద్దవాళ్ళకి అంత తిండి చావల్యం వుండదు.”

“అలాగా!” అంది శేషు, ఆ విషయాన్ని తను నమ్మలేనట్టుగా.

హోటల్ లో ప్రవేశించబోతూ వుండగా మమ్మల్ని ప్రత్యేకంగా ఆహ్వానిస్తున్నట్లుగా హోటల్ యజమాని చిరువత్సనవ్యాచు. ఇంతలో, త్రేణుస్తూ బయటికి వస్తున్న ఒక యిన్నూరెన్ను పెద్దమనిషి గేటు దగ్గరే నన్ను కబుర్లలోకి దింపాడు. ఆ అయిదు నిమిషాల బాతాఖానీలో జాతీయ అంతర్జాతీయ విశేషాలు ఎన్నో దొర్లి పోయాయి. వృద్ధివంతా ఒక్కసారి గాలించేశాం. నేను ఆయన్ని వదిలించుకుని లోపలికి వెళ్ళే నమయానికి శేషు తన కృషిలో పూర్తిగా నిమగ్నమై

వుంది. ఆమెకి యెదురుగావున్న కుర్చీలో నేను ఆసీనుణ్ణి అవగానే చెప్పింది.

“మామయ్యా, ఒక జలేబీ తీసుకురమ్మన్నాను. దాని రుచి నాకేం తెలీదు. ఇంకోటి తీసుకురమ్మన్నాను. జలేబీలు ఏమీ బాపూలేవు, మామయ్యా! నాకో బెనారెస్ కాజా తెప్పించు,” అంది.

నేను తెప్పించేదేముంది, ఆమె అడగడమే తడవుగా నష్టయిచేసేందుకు సిద్ధంగా వున్నాడు, రామబంటులాటి నర్సర్.

నేను వోవల్ టిన్ తీసుకురమ్మని నర్సర్ తో చెప్పగా, తను కూడా వోవల్ టిన్ కావాని చెప్పింది. ఆయానపడుతూ కప్పులో నగం మాత్రం తాగగలిగింది. మిగతా నగమూ వదల్లేక వదల్లేక వదిలింది.

“మామయ్యా, ఈ వదిలేసిన సగానికికూడా మనం డబ్బు యివ్వవలసిందేనా!”

“ఇవ్వాలి.”

“అయితే, యిదికూడా ఎలాగో అలా తాగయ్యనా?”

వద్దన్నాను, —వమనం చేసుకుంటుంటేమీ అని భయపడుతూ.

బిల్లు చెల్లిస్తూ వుండగా హోటల్ యజమాని శేషుని వుద్దేశించి అన్నాడు.

“అమ్మాయిగారు ఈ మధ్య రావడం లేదు.”

మామయ్య తీసుకొన్నావుంటే తనకేం ఆటంకం వుండన్నట్టుగా నా మొహంకేసి చూసింది శేషు. ఇంటికి వస్తున్నాం.

“నీపుట్టినపండక్కి మీయింట్లో ఏం చేస్తారు, మామయ్యా?”

“ఏమీ చెయ్యరు. అన్నం వండుకు తింటారు.”

“మరి, నువ్వు కొత్తబట్టలు కుట్టించుకోరావా?”

“ఉహూ..”

“మరి, మానాన్న ఎందుకు కుట్టించుకున్నాడూ?”

“మానాన్న చిన్నపిల్లాడు.”

“లేదు, నువ్వే చిన్నవాణ్ణి. నాకు ఆమూతం తెలియకున్నావా! నాన్న జట్టంతా నెరిసిపోయింది. నీ జట్టు యింకా నెరవందే! నల్లగా, ఎంచక్కగా వుంది.”

సంతోషించాను, — శేషుకిపున్న ప్రపంచ జ్ఞానానికి.

“మామయ్యా, నాకో సందేహంవుంది—
చెప్తావా?”

“ఊ..”

“నవ్వకూడదు. ఎవ్వరికీ చెప్పకూడదు.”

ఏమిటా అని నా బుద్ధిని అడిగాను. ఎందుకో
అంత తొందర! ఒక్క క్షణకాలం వోపిక విహిస్తే
శేషే చెప్తుంది కాదూ!

“నేను పెద్దా, నాన్న పెద్దా?”

అతి ప్రయాసతో నవ్వుని దాచుకో గలుగు
తున్నానని శేషు గ్రహించింది.

“వెటకారం చెయ్యకు, మామయ్యా. నవ్వకు.
నవ్వితే నీతో ఎప్పుడూ మాట్లాడను. నీకూ నాకూ
రాంరాం. నా పుట్టిన పండగ మే నెలలోవచ్చింది;
నాన్న పుట్టిన పండగ జూన్ నెలలోవచ్చింది.
అయితే, మరి, నేను ముందు పుట్టానా? నాన్న
ముందుపుట్టాడా?”

శేషుతో పికారు

తనను సాయంకాలం తప్పకుండా పికారుకి తీసుకు వెళ్ళాలని శేషమాంబ మధ్యాహ్నమే ఘట్టిగా వార్నింగ్ ఇచ్చింది. ఎనిమిదేళ్ళు నిండని శేషుతో పికారు తమాషాగా వుంటుంది.

కుంటి వ్రశ్నలూ గుడ్డివ్రశ్నలూ వెయ్యని వక్షంలో తీసుకు వెళ్తానని వరతు పెట్టాను. శేషు వొప్పకుంది.

ఎండ ఏటవాలుగా వున్నప్పుడు యిద్దరమూ పికారుకి బయలు దేరాం. మేము మా నందు మలుపు తీసుకుతుండగా ఒక పంది—అప్పుడే మా పట్నం మురికి కాలవలో శిరస్సానం చేసిన వరహావతారం—మా కెదురయింది.

“మామయ్యా పంది మంచి శకునమేనా?” అంది శేషు.

నాకు మాత్రం ఈ శకునాల గురించి ఏమంత తెలుసు? అంబుష్టుడు ఎదురుగా వస్తే వెళ్ళిన పని వ్యవరం కాదనీ, మీదుమిక్కిలి సక్రమంగానూ

క్షేమదాయకంగానూ జరుగుతుందనీ అనుకోవడం రివాజు అని నాకు తెలుసు. బురదలో పొర్లి వచ్చిన వరాహం శుభశకనమా, అశుభశకనమా? శేషు అప్పుడే హద్దుమీరి నడుస్తోంది.

“హద్దుమీరి నడుచువాగు శిక్షించబడును,” అన్నాను.

ఆమె నవ్వుతూ, “లేదు. ఒక్క టీ చెప్ప. ఇంకేమీ అడగను.”

చిన్నగా నవ్వుతూ ఆమె కతాహాలానికి జాలి పడ్డాను.

“పిల్లి ఎదురుగా వస్తే పని పాడవుతుందంటారు,—నిజమే కాదా—మామయ్యా!”

“నిజమే!” అన్నాను, ఏమీ అనకుండా పూరు కునేందుకు వీలేక.

“అయితే, పంది?”

శేషు ఈ పందిని వదిలేటట్లు లేదు. ఆజంతువు మాకెదురవడం మంచో చెడ్డో తేలాలి. శేషు ఒక విషయం పట్టుకుందా కామారపుడేడిలాదాన్ని వదలదు. పూరుకోపెట్టేందుకు ఒకటే మార్గం. దగ్గిర్లో వున్న పిప్పరమెంటు పావువైపు నడవాలి. అంతటితో ఈ ధోరణి వదిలేసి ఆ తిండి మాడా

విడిలో పడుతుంది. కాని, నేను ఆ విషయాన్ని తప్పించాలని ప్రయత్నిస్తున్నానని గ్రహించిందా పాను చాక్ లాస్టు కూడా పని చెయ్యవు.

“పంది మంచి శకునమే?” అన్నాను, విష్ణు మూర్తి ఒక్కొక్కప్పుడు ఎత్తిన అవతారం చెడ్డ దవుతుందా అనే నిశ్వాసంతో.

“భలేగా వుంది,” అంది శేషు చిన్నగా గంతుతూ. “మనకి మాంచి శకునం అయింది.”

ఎందుకో? పెళ్లికి వెళ్తున్నామా, పేరంటానికి వెళ్తున్నామా మంచికి!

శేషు నా చిటికినవేలు వట్టుకు అణకువతో నడుస్తోంది. చిన్నపిల్లలతో పి కా రు లో ఒక ప్రత్యేకతవుంది. స్నేహితులతో ఆమామాషీగా మాట్లాడుతూ నడవడం, పరిచయస్తులతో పిచ్చా పాటీగా రాజకీయాలు మాట్లాడుతూ నడవడం, పెద్దమనుషులతో వ్యవహారాలు మాట్లాడుతూ నడవడం, బాకీదార్లతో డబ్బు యిబ్బందుల గురించి మాట్లాడుతూ నడవడం — యివన్నీ ఒక రకం. అవి సర్వసామాన్యంగా అలవాటై ఆనందాన్ని యివ్వలేకపోయే పికార్లు. ప్రపంచమంతా ప్రశ్నార్థకంగా వుండే చిన్నపిల్లలతో కబుర్లాడు

తూనో, కలలు కంటూనో గాలిలో తేలిపోతున్నట్లు నడవడంలో మనస్సుని వ్రల్లానపరిచే మాధుర్యం వుంది. శేషు నాకు అజేయమైనా ప్రతాపం మీద ఘోరైన లెక్కరివ్వదు — టిమో పింగో సైనిక పూర్వహల గురించి ధాటిగా మాట్లాడదు — హిందూలా నవరణ గురించి అనలే వల్కుదు.

మెయిన్ రోడ్డు మీదికి వస్తున్నాం. జట్కా సాయిబు దూరాన్న ఉన్నాడు. మేము కనిపించగానే, “బండి కట్టనా, బాబూ!” అన్నాడు.

జట్కా సాయిబంటే శేషుకి అభిమానం. అతని గెడ్డం అమెకి చాలా యిష్టం. ‘సాయిబు గెడ్డం బావుంటుంది, మామయ్యా. బ్లేడ్సుకోసం యింత యిబ్బంది పడుతున్నావ్ - నవ్వుకూడా గెడ్డం ఎందుకు పెంచుకోకూడదు ? — నేనాడుకునేందుకు భలేగా వుంటుంది,’ అని శేషు చాలా తఫాలు నలహా యిచ్చింది.

“బండి మీదక్క పిఠారు వెళ్దాం,” అంది.

“బండి మీద ‘పిఠారుకి వెళ్లరు - నడచి వెళ్తారు,’ అన్నాను.

“బండి అయితేనేం?” అంది.

“మల్లీ హద్దు మీరుతున్నావ్!” అని వారిం చాను.

ఈలోగా బట్కాసాయిబు చవకగా వచ్చిన పచ్చగడ్డి బుంగ బేరమాడుతూ మా వునికిని మరి చాడ. అదే మాదిరిగా శేషు పది అడుగులు వెయ్యగానే బట్కాసాయిబూ, అతని అద్దాల బండి, ఎగిరే గుర్రమూ మర్చిపోయింది.

పంపులచెరువు దిక్కుగాబయలుదేరాం. నీడలు పొడుగై, మరీ పొడుగై, చాలా పొడుగై చివరికి అదృశ్యమవుతున్నాయి. ఎర్రబడ్డయినబింబంమునిగి పోతోంది. శేషూ నేనూ ఆ గట్టు మీదకూచుని నీళ్ళమీది నాచునీ, పైన ఎగిరే పక్షుల్నీ, పక్కని వడిచే మనుషుల్నీ పరికిస్తున్నాం.

శేషుకి వ్రవళ్ళలు వేసే అవకాశం లేదు.

వచ్చేస్తున్నాం. వెలుతురు యింకా బాగానే ఉంది. గొడ్లమందలు తప్పించుకుంటూ యింట్లో వైపుగా వస్తున్నాం.

శేషు టెన్షన్ భరించలేకపోతోంది. ఆమెకి కొద్దికొద్దిగా చికాకు కలుగుతోంది.

“మామయ్యా, పికారు అంటే యింత చప్పగా వుంటుండే!”

“ఏం?” అన్నాను, ఏమనాలో తెలీక.

“మాట్లాడకూడదనే వరతు పికారులోని మహా పాడుచేసింది. కోపం వస్తుందేమో అని మాట్లాడలేదు.”

“మంచి పని చేశావ్!”

“శబుర్లు లేకుండా పికారు బావుండదు. పెరుగూ వచ్చు లేకుండా అన్నం తింటే తిన్నట్టు వుంటుందా? ఇలా అయితే నేనింకప్పుడూ పికారుకి రాను.”

“పోనీలే!” అన్నాను, కోపం ఆ చిన్న మొహానికి ఎలాటి అందం తీసుకు వస్తుందో చూదామని.

ఆకాశంలో ఒక మూల మబ్బులు దిట్టంగా కమ్ముకున్నాయి. మారాన్న దుమారం లేచింది. మునిసిపాలిటీ శ్రమని తగ్గిద్దామనే నమద్దేశంతో రోడ్లని శుభ్రపరచడానికి పూనుకున్నాడు గాలి దేవుడు. శేష మొట్టమొదట కంగారు పడింది. కన్నీళ్ళ పర్యంతం అయింది. ధయిర్యం చెప్పాను.

తటపట లాడుతున్న చినుకుల్ని, ఝంఝం మంటూన్న గాలినీ, తీక్షణంగా లేస్తున్న దుమారాన్నీ చీల్చుకుంటూ యింటి దిక్కుగా నడిచాం. ఇద్దరమూ తడిసి ముద్ద అయి యిల్లు జేరుకున్నాం.

ఎదురు చూస్తున్న తన తల్లితో, “మామయ్య వన్నీ అబద్ధాలే! పంది శకునం మంచిదన్నాడు. అదే యింత పని చేసింది,” అని శేషు అంది, పరికిరా నీళ్ళు పిండుకుంటూ.

(జూలై 1942)

పెన్నిల్

అమ్మా నాన్నా అలా మూతులు ముడుచుకు కూచోడం వనంత్ కి నచ్చలేదు. వీళ్ళపోట్లాటలు కాదుగాని తల ప్రాణం తోకకి వస్తోంది. ఇద్దరి మధ్యానలిగి తను నానాయిదీ అయిపోతున్నాడు.

తన పెన్నిల్ పోయిందనీ కొత్త పెన్నిల్ కావాలనీ అమ్మతో చెప్పాడు. “నాకు తెలీదు—మీనాన్నని అడుగు,” అనిబుస్సుమంది. నాన్న దగ్గరికివెళ్ళి “నాన్నా నాన్నా, నాకు పెన్నిల్ కావాలి” అంటే, “వెధవా, యిన్నాళ్ళనుంచీ పెన్నిల్లు నేనిస్తున్నానా! నువ్వుకూడా అమ్మవత్తం జేరి నాటక మాడుతున్నావా”? అని కస్సు మున్నాడు.

వసంత్ తన చిన్నకుర్చీమీద కూచుని, తన చిన్నరాతబల్లమీద రెండు చేతులూ ఆనించి ఆలోచించడం మొదలెట్టాడు. ఇవ్వాలి అదివారం. అప్పుడేవదకొండుదాటింది. సాయంత్రం స్కూల్లో ఆటలకి పోవాలి. మధ్యాహ్నం మొదలియార్ గారింటికి వెళ్ళి గులాబ్ జామ్ తినాలి—వాళ్ళ బ్యాచి రమ్మనమని మరీమరీ చెప్పాడు. ఆ జామ్ ట్రీ బామ్మలు 'రేపుచూపించకపోతే' బెంచి ఎక్కిస్తాడు లెక్కలమేస్తరు! ఇంకా లెక్కలు పూర్తిచేసుకోవాలి; స్నానంచెయ్యాలి; అన్నం తినాలి; బట్టలు వేసుకోవాలి. గడియారం అరగంట కొట్టింది. తన మొహాన ఒక పెన్సిల్ పారేసి, అమ్మానాన్నా యింకో రెండురోజులు పోట్లాడుకున్నా తనకి యిబ్బందిలేదు.

వంటమనిషి దగ్గరికి వెళ్ళాడు వసంత్. “అవ్వా! అవ్వా!! అమ్మా నాన్నా అలావున్నారేం!” అన్నాడు. అవ్వకి కొద్దిగా చెవులు ఘట్టిగా చెప్పమని చెవి చూపింది. వసంత్ “అమ్మానాన్నా అలావున్నారేం!” అని బిగ్గిరిగా అరిచాడు. అదే సమయంలో నాన్నతువాలు భుజంమీద వేసుకుని బాత్ రూంలోకి వస్తున్నాడు. నాన్నని క్రిగంబు

చూసి వనంత్ తనగదిలోకి తురుమున్నాడు...
 ఛా! తను పెద్దయినాక చెవిటివంటమనిషినిమాత్రం
 పెట్టుకోడు...నాన్న విన్నాడేమో కూడాను....
 వనంత్ తనగదిలో మంచంమీద కూచున్నాడు.
 గడియారం గణగణ పన్నెండుకొట్టింది. వాడు
 టైము...ఎంతవేగంగా పరిగెడుతోందీ! తనకి
 పెన్నిల్ లేదు. ఇల్లంతా మారుమోగేటట్లు ఒక్క
 సారి 'పెన్నిల్!' అని అరవాలనిపించింది. తనకేదో
 పిచ్చిపుట్టిందని అమ్మానాన్నాకలిసిచావమోడులే!

మునుపెప్పుడూ అరడబను పెన్నిళ్ళువుంచేది
 అమ్మ తన పెట్లో! ఇప్పుడు గీసిగీసి అడిగితేగాని
 ఒక్కటికూడా యివ్వడం లేదు. యుద్ధంఅంటుంది.
 పెన్నిళ్ళతో యుద్ధాలుచేస్తారా—వొట్టి అబద్ధం
 గాని. అమ్మ ఈ మధ్య అబద్ధాలకోరు అయి
 పోతోంది. అమ్మ మంచిదికాదు—నాన్నే మంచి
 వాడు...సోన్నమాత్రం? రంగుల స్వెట్టర్ కొని
 పెడితేగాని నూలు కి వెళ్లనని ఏడ్చినరోజున
 వీపు చిట్లగొట్టాడు. ఇద్దరూ యిద్దరే! ఈ అమ్మా
 నాన్నా అసలు మంచివాళ్ళు కారు...మరి...
 పెన్నిల్...

వనంత్ కి ఈలివేళ తప్పిపోయింది. పెన్నిల్

మినహా మరో ఆలోచనలేదు. జుట్టు పీకేసుకుని, వొళ్ళు ధక్కినకుని, పుస్తకాలు కిటికీలోనుంచి గిరవాటువేసి, బట్టలు బ్లేడుతో తునకలుగాచేసి, దీపావళీనాడు మిగిలిన మతాబులు ఆ మంచం మీద కూచుని కాల్యాలనిపించింది. ఇల్లంటు కంటుండేమో! మొన్న సినీమాలో చూసినట్లు ఆ కిటికీలోనుంచి దూకేస్తాను. బాబోయ్! బుర్ర గిరున తిరిగిపోతోంది.

“వసంతా, యింకా అన్నం తినలేదేమిరా!” అంటూ అమ్మగదిలోకి వచ్చింది. కంఠంమామూలు స్తాయిలో లేదు. పలుకులో కఠినత వుంది.

“నాకు పెన్సిల్ కావాలి.”

“అన్నం తినలేదు ని అడుగుతున్నా.” నూటిగా సమాధానం చెప్పమని తల్లి ఆజ్ఞ.

వసంత్ జవాబు చెప్పలేదు.

“న్నానం చేశావా?”

వసంత్ కళ్ళువప్పజెప్పి చూస్తున్నాడు.

“గడ్డి గుర్రాలకి పళ్ళు తోముతున్నావా?” ఉరిమిచూసింది తల్లి.

“పెన్సిల్”

చెళ్ళున తగిలించింది అమ్మ. వసంత్ బాపురు

మన్నాడు. దెబ్బతగిలి కాదు; పొద్దుట్నుంచీ పెన్నిల్ అని అఘోరిస్తూవుంటే తన మొర ఆలకించి ఒక పెన్నిల్ మొహాన పారెయ్యలేదు సరిగదా— అమ్మా నాన్నా దెబ్బలాడుకు మధ్యని తన నెందుకు కొట్టాలి?—అని పుక్రోషం. ఆ పుక్రోషంతో కుయ్యో మొర్రో మంటూ బిగ్గిరిగా అరిచాడు.

“—పైకి ఏడవవుకదా!” అంటూ మరో ఘరక తగిలించింది అమ్మ.

యావచ్చక్తితోటీ ఏడువందుకున్నాడు కథా నాయకుడు. ఇంట్లో యిక భోంచెయ్యకూడదనీ, తాత్కాలిక సన్యాసం పుచ్చుకుందామనీ తీర్మానించుకుని గడవదాటబోతున్న నాన్న కర్ణరంధ్రాల లోకి ఈబాలకుడి దీనాలాపములు ప్రవేశించగా, అతడు తక్షణం రంగస్తలం మీదికి హనుమంతుడిలా పురికాడు. వసంత్ నాన్నని చూసి చూడగానే అతనిచెండు కాళ్ళూ పెనవేసుకుని, యింకా యింకా ఏడవడం మొదలెట్టాడు.

“పూరుకో, నాయనా, పూరుకో, మనరోజులు తప్పివచ్చాయి,” అంటూ కుమారరత్నాన్ని నమ్మదాయించడానికి పూనుకున్నాడు నాన్న. అమ్మ వసంత్ వంక చురచురచూసింది.

“నన్ను కొట్టలేక వాణ్ణికొట్టావ్!” అన్నాడు నాన్న అమ్మతో.

“అబద్ధపుమాటలాడకండి. ఇప్పుడు దగ్గిరి దగ్గిరిగా ఒంటిగంట అవుతోంది. ఇంతదాకా న్నానంటేదు; తిండిలేదు. అలా గోళ్ళుగిల్లుకుంటూ కూచున్నాడు. పిల్లల్నికా సగడమాయించి, భయం చెప్పకోకపోతే, వాళ్ళెందుకయినా అక్కర కొస్తారా?”

“వాడిహాళ్లు కందిపోయింది.”

“మీకేలేండి మహా పేరు వుంది... చెప్పా చ్చారు”

“పిల్లల్ని కొట్టకూడదు,” అన్నాడునాన్న.

“పిల్లాడి పెంపకం విషయంలో మీరు జోక్యం కలుగజేసుకోకూడదు,” అంది అమ్మ.

“వాడికన్నీళ్లుచూస్తే కడుపుతరుక్కుపోతోంది.”

“కన్నతల్లికంటేనా?”

ఇద్దరి మొహాల వంకా వంతుల ప్రకారం చూస్తున్న వనంత్ ని వుద్దేశించి “వనంత్ అమ్మ మంచిదా, నేను మంచివాణి?” అన్నాడు నాన్న.

“నాకు ఎవరు పెన్సిలైస్తే వాళ్ళు” అన్నాడు వనంత్.

అమ్మా నాన్నా బిక్క-మొహాలతో ఒకళ్ళ నొకళ్ళు చూసుకున్నారు.

“అన్నం చల్లారిపోతోంది,” అంది చెవిటిఅవ్వ, గుమ్మందగ్గరికివచ్చి. అమ్మనీ నాన్ననీ చెరోచేత్తోనూ పుచ్చుకుని వంటింట్లోకి నడిచాడు వనంత్.

ఆసాయింత్రం వనంత్ ఆటలనుంచి తిరిగి వచ్చేటప్పటికి సోరుగులో ఆరు పెన్నిళ్ళూ, తలగడకింద ఆరు పెన్నిళ్ళూ వున్నాయి.

(అక్టోబరు 44)

రె లు లో

పూనాస్టేషనులో మా వాడు నన్ను రయిల్లో దూర్చాడు. ఈ రయిలువాళ్లు—మీరు ప్రయాణం చెయ్యద్దో!—అని అఘోరిస్తున్నారు కనక, స్తలం లేదనే శంప్లయింట్ అనుచితం. టికెట్ దొరకడమే మహద్భాగ్యం.

నేనంటే దూరాను గాని నా పెట్టె, హోల్డాలూ, కారియరూ ఎలా? నోట్లో ఈలా, చేతిలో జండాతో గొట్టి యములాడిలా, రెడిగా వున్నాడు. మా వాడు

పెట్టమీద హోల్దాలు పెట్టి, ఆ మొత్తాన్ని కిటికీలో నుంచి తోసేస్తున్నాడు. లోపల కూచున్న ఒక తల పాగామనిషి ఆ వస్తువుల్ని బయటికి నెట్టాలని ప్రయత్నిస్తున్నాడు. తలపాగామనిషి తలరిక్కకి మావాడు వుండేకుడై పోయి, సామానుకి ఒక్కపుష్ యిచ్చాడు. తల్లి వొట్లో కూచున్న ఒక నాలుగేళ్ల పిల్ల ఈ మోడరన్ ముష్టియుద్ధపరిణామానికి ఆవృతమని అరిచింది. తోటఛేదించిన వీరత్వంతో సామానూ, రైల్వే అడ్వర్టైజ్ మెంటు ప్రకారం నా మెంటు సతతమూ వుండే కార్యరూపాన్ని నన్ను జేరాయి.

“వెళ్లగానే ఉత్తరం రాయేం!” అన్నాడు మావాడు.

“మన వాళ్లందరినీ అడిగావని చెప్పేం!” అంటున్నాను నేను.

వల్లూరి బగన్నాథరావుగారి పేటు జ్ఞాపకం వచ్చింది. ‘ఈరోజుల్లో పెళ్ళాలు తప్పిపోయి—పారిపోతారు.’ అంత పొడుగు బండికీ రాజైన గార్డు బిగిల్ పూదాడు. పెట్టెలలో చైతన్యం కలగ నారంభిస్తోంది. రయిల్ నన్నూ మా వాణ్ణి వేరు చేసి పోతోంది. పోయిట్రికి ఆవకాశంలేని పరిసరాలు—

అంచేత మా వాణ్ణి గురించిన తలంపు, అతను నా దృష్టినుంచి జారిపోగానే తొలగిపోయింది.

పదకొండు అయింది. సాయంత్రం అయిదు గంటల దాకా నేనా రైలుపెట్టెలో మకాం చెయ్యాలి. అంత సేపూ నుంచుంటానా? - చిన్న ప్షడు బళ్ళోకూడా నుంచోలేదే! ఎవర్ని స్తల మడుగుతాను భాషరాని ప్రదేశాల్లో?

చుట్టూరా చూశాను. దూరాన్నుంచి ఒక కాకిగుడ్డల మనిషి నన్ను రమ్మని నంజ్జు చేస్తున్నాడు. చచ్చినా రైలుపెట్టెలో నందు యివ్వమని ఆర్భాటం చేసే జాతికి నా మీద ఏ కారణం వల్ల కరుణ కలిగిందా అనుకుంటూ వాళ్ళవైపు, అంజ నేయిడి అంగలతో వెళ్ళాను.

వాళ్లు ముగ్గురు. తెలుగువాళ్లు. ముగ్గురూ తొమ్మండుగురి స్తలం ఆక్రమించుకున్నారు. న్యాయస్మృతాలు నేను వారికి చెప్పానా - మాకు తెలిదు మాకంపెనీకి రానుకో - అంటారు. న్యాయం మాట దేవుడెరుగును, ముందు నా సీటూ, వారు నా మీద చూపే ఆప్యాయతా హుళక్కి అవుతాయి.

కడుపు చేతిలో వుచ్చుకొని బొంబయి వచ్చిన

ముగ్గురు భారతీయులు వీరు. ఒకడిది నంద్యాల, మరొకడిది విజయనగరం, మూడోవాడి పూరు పేరు మర్చిపోయాను. అంచేత ఆతన్ని జకరయ్య అంటాను. పూనాప్టేషనులో తెలుగు మాట్లాడే నన్ను చూడగానే వారికి ప్రాణం లేచివచ్చి నట్లయింది.

తాను పరుచుకున్న బెడ్డింగు మీద నన్ను ఆసీనుణ్ణి చేశారు. నన్ను మర్యాద చేసేందుకు నానా యిబ్బంది పడటం మొదలెట్టారు ముగ్గురూను. వాళ్ళ ఆకారల గురించి వైఖరీ గురించి చెప్పడమనవసరం. సత్యమూ కనిపించే కాశీనరుకు లో యివి మరో మూడు - దేశీయరక్షణసైన్యం లోని అంగాల బావతు.

ఒకడు సిగరెట్టుపాకెట్ ఆఫర్ చేశాడు. మరో కడు నా సిమిత్యర్థం. జానువర్షు కొన్నాడు. మూడోవాడు నా దగ్గర తెలుగు పుస్తకాలేవైనా వ్రంతు, చదువుకునేందుకు యివ్వమన్నాడు. 'పుస్తకం - పనితా-విత్తం' ఇలాటి ఆర్యోక్తులు పత్రికల్లో బాగా చదివివున్నవాణ్ణి అవడంచేత, ఏం జవాబు చెప్పనా అని ఆలోచిస్తూ వ్రండగానే, నా ఆలోచన ఒకకొనకి తేలక పూర్వమే ఆ ముహూ

నుభావుడు “తాతలనాటి క్షేత్రములు...” అంటూ అందుకున్నాడు. ఆ బాక్ గ్రవుండ్ మ్యూజిక్కి నా పాసింగ్ జో పాగలు నాట్యమాడాయి.

“జామవండ్లు నాకు నయించవు,” అన్నాను, అణాకొకటి చొప్పున కొని, నాకు అరడజను ప్రజంటు చేసిన నంద్యాలమనిషితో.

“మీరు తినాలి, సార్!” అన్నాడు.

మా దొడ్లో ఒక జామచెట్టువుంది. అది ప్రతి సంవత్సరమూ విరగకాస్తుంది - అంచేత నాకు జామపళ్ళు నయించవు. వానన కూడా గిట్టదు.

“తర్వాత తింటాను,” అంటూ వక్కని పెట్టాను, ఆ ఫలాలు

నేను వాళ్ళ పేర్లు అడగలేదు. ఎంచేతనంటే, పోలీసువాళ్ళకీ మిలిటరీవాళ్ళకీ పేర్లు జీవించివుండవు. వారికుండేవి నంబర్లే. “తోమ్మిదిపైన అంతా అయోమయమే!” అనే వేదాంతుల మాటల్లో నాకు విశ్వాసం పోలేదు.

“మీరు స్టేషరీవరీక్ష యిచ్చివచ్చారా?” అన్నాడు, విజయనగరం.

ఇంకా నాకా దౌర్భాగ్యం పట్టలేదని మనసు లో అనుకుంటూ, పూనా స్టేషన్లో తయారుచేసే

ఫాక్టరీగా భ్రమిస్తున్న అతగాడితో “లేదు,” అన్నాను క్లుప్తంగా.

“అయితే నైహూగా రెక్కడున్నారు?” అన్నాడు.

“నాకు తెలీదు,” అన్నాను.

“నైహూ గొప్ప గాంధీ గొప్ప? — చెప్పండి?” అన్నాడు మూడో ప్రశ్నలో.

బహుశా, పూర్వకాలంలో రాజకుమార్తెలు రాజకుమారుల్ని యిలాటి ప్రశ్నలే వేసి, సమాధానాలు చెప్పలేకపోయారని తలలు ఖండించే వారు కాబోలు! నేనెంచెప్పగలను—నైహూ గొప్ప, గాంధీ గొప్ప? ఏ అమెరికాలో సెలవియ్యాలి యిలాటి విషయాలు.

ఇంతలో థోండ్ స్టేషన్ వచ్చింది. పెట్టె బాగా పల్చబడింది. సంద్యాలమనిషీ జకరయ్య రైల్లో సాపాటుచేశారు. నన్నుకూడా చెయ్యమన్నారు. చేసేబయల్దేరానని చెప్పకున్నాను. విజయనగరం పూరీలతో పొట్టనింపుకున్నాడు—నైహూ గొప్ప గాంధీ గొప్ప తేల్చిచెప్పలేని నా ‘యింటలిజెన్స్’ మీద అతనికి కసింత గౌరవం తగ్గింది.

థోండ్ చాటినతర్వాత రైలు, మస్తుగాతిని ఆవలిస్తూ ఆఫీసుకి బోయే గుమాస్తాలా నడవడం మొదలెట్టింది. జామవల్లు తినమని నంద్యాల మనిషి ప్రతి సావుగంటకి రిమైండ్ చేస్తూనే వున్నాడు. ఎవర బల్లమీద కాస్త అయిమూలగా కూచున్న ఒక సాయిబులమ్మాయి, పన్నెండేళ్ళది, ముగ్గురు యోధుల మధ్యావున్న నన్ను సావుగంట నుంచి వరకాయించిచూస్తోంది. ఆ అమ్మాయికి ఎదురుగా అంటే నా బల్లమీదనే నాకు కాస్త ఎడంగా కూచున్న—ఒకమరాటీమనిషి మేం మాట్లాడే భాషని నోరు తెరిచి వింటున్నాడు. ఏమిటేమిటో అడిగారు వాళ్లు నన్ను. డిక్షనరీలూ, రిఫరెన్సు బుక్కులూ, లాబరేటరీలూ అవ పరంలేని ప్రశ్నలకి సమాధానాలు చెప్పాను.

జకరయ్య, “మీదేవూరు?” అని అడిగాడు.

“బెజవాడ ప్రాంతాల.”

ఛాన్సు పోగొట్టుకోవడం యిష్టంలేని విజయ నగరం, “విజయనగరం ఎలావెళ్లాల్సి?” అన్నాడు.

“రాత్రి ఒంటిగంటకి ఈ బండి వాడీ వెళ్తుంది. అక్కడ దిగాలి. అక్కడ నైజాంబండి ఎక్కితే, అది తిన్నగా మర్నాడు సాయంత్రానికి బెజవాడ

తీసుకువెళ్తుంది. ఆ రాత్రి బెజవాడలో మకాం చేసి మూడోరోజు పుదయం కలకత్తామియల్ ఎక్స్‌ప్రెస్, అది విజయనగరం సాయంత్రం నాలుగు గంటలకి వెళ్తుంది,” అని రైల్వే, టెక్నాలజీ, భోజనవసతులూ తత్సంబంధమయిన వన్నింటినీ గురించి విపులంగా ఒక పావుగంట ఉపన్యాసం యిచ్చినతర్వాత

“మద్రాస్ మీదుగా వెళ్లాలన్నాడే మా హవల్దార్,” అన్నాడు నా రైలు శిష్యుడు.

“ఇంకో రోజు ఆలస్యమవుతుంది. చుట్టు ప్రయాణం.”

“మా హవల్దార్ గ్రాండ్ బ్రంక్ ఎక్స్‌ప్రెస్ ఎక్కి వెళ్లాలన్నాడు. అది వాడీలో వుంటుందా?”

ఏమనను? ఇంకాసేపు వుంటే ఇతగాడు నాకు ఎక్కాలు పచ్చనా రావా అని సంశయించేటట్లు వున్నాడు సంద్యాలమనిషి నన్నీ చెర నుంచి తప్పించి, తరవాత అగివస్తేవన్ లో టీ గీ తప్పించి, ముగ్గురి తరపునా నన్ను సన్మానం చెయ్యడం మొదలెట్టాడు, —కవినీ నావలిస్తేనీ అని తెలిక పోయినా.

సంద్యాలమనిషి జామిన్ల సంగతి యింకోసారి

జ్ఞాపకం చేసి, తనో సిగరెట్టు ముట్టించి నాకోకటి యిచ్చాడు. గరమ్ గరమ్ ఛా తాగిన హుమా రులో అన్నాడు జకరయ్యతో: “నేను సంద్యా ల్లో దిగ్గానే భోగందానింటికి వెళ్లే మాట నిజం.”

జకరయ్య కళ్లు తేలేసి చొంగకారుస్తూ, “అలాగా!” అన్నాడు. పాపం! అతనికి పెళ్లాం లేదు కాబోలు. ముగ్గురిలోకి గుర్రాడతను. కరు వురోజుల విషయం అతని స్ఫురణకి రాగా, బ్రాహ్మడి జందెంలాటి పేబుక్ తెరిచి, తనంత నిలవ ప్రంచుకుంటున్నదీ, తల్లికి ఎంత పంపిస్తున్నదీ నాకు చూపించాడు. తల్లి యింకో ఏడాది పోయిన తర్వాతో, పటాలం నుంచి వెనక్కి వచ్చిన తర్వాతో పెళ్ళి చేస్తానందట. నెలకి నలభై మూడున్నర సంపాదించే తమ ప్రయోజకత్వానికి మురిసిపోయే అమాయకపు జకరయ్యలు నా కళ్లముందు తొండవించారు. ఎన్ని ఆకలో, ఎన్ని కోర్కెలో ఆ పెరిహృదయాలలో!

విజయనగరం మాత్రం గ్రాండ్ ట్రంక్ ఎక్స్ ప్రెస్ వాడీ ఎంతుకు రాదా అని ఆలోచిస్తున్నాడు.

సంద్యాలమనిషి అమాంతం జేబులోనుంచి ఒక పాకెట్ తీసి, దానిమీద రాసివున్న యింగ్లీషుకి

తెలుగు చెప్పమన్నాడు. అది మిలిటరీవార్షిక నష్టం అయే సుఖరోగాలమందు. ఫలానా అన్నాను. అతను అంతటితో తృప్తిపడలేదు. ఉపయోగించే విధానమూ పూర్తి వివరాలూ నాద్గిర్నంచి వినాలనివ్రుంది. పాపం! అలావినడం అతనికి కొంత మానసిక సౌఖ్యాన్ని యిస్తుంది.

సంద్యాలనునిషే తన పూర్వజీవితమంతా నాముందు - నాకు చెప్పాలనే అభిలాష ఎందుకో? - 'కన్ ఫెస్' చేశాడు. ఆత్మకథలు పెద్దపెద్ద పుస్తకాలగా రాసేవాళ్లు ఈ పాటి నిజాలు చెప్తూవుంటే చాలుననిపించింది.

నాలుగున్నర దాటింది. కురుద్వాడీ వచ్చింది. నేనక్కడ దిగి పోతాను. కూలివాడు నా సామాను దించాడు. విజయనగరం హడావిడిగా బెడ్డింగ్ చుట్టేసి, టోపీనర్దుకొని, పెట్టె చేతిలో వుచ్చుకున్నాడు.

“ఇదేమిటి?” అన్నాను, అతనితో.

“మీరూ బెజవాడేగా!—వాడితో దిగాలన్నానుగా!”

“నేను బెజవాడ వెళ్తున్నానని అనలేదు. మా స్వగ్రామం బెజవాడ ప్రాంతాల—అన్నాను. ఇది

కరుద్యాడీ—వాడీకాదు. వాడీ రాత్రి ఒంటిగంటకి వస్తుంది,” అన్నాను.

సంద్యాలమనిషికి జకరయ్యకి విజయనగరాన్ని వేళాకోళం చెయ్యడానికి పీలు చిక్కింది. అతగాడి రెండు బబ్బలూ చెరొకరూ పట్టుకన్నారు. ప్లాట్ ఫారం మీదికి వచ్చి నాకు సమస్కారం చేశారు, గుర్రాలులేని ముగ్గురు రాతులూ. అవ్యక్తంలో నుంచీ, అవివేకంలో నుంచీ తొంగిచూస్తున్నవారి తెనుగుతనానికి నా గుండె సానుభూతితో కొట్టుకుంది.

సంద్యాలమనిషి అమాంతం పెట్టెలోకి ఎక్కి, నేను మర్చిపోవాలని మర్చిపోయిన జామపళ్లు అరూ, రెండు చేతుల్లోనూ యిముచ్చకు వచ్చాడు. అన్ని వద్దన్నాను. రెండైనా తీసుకోవాలన్నాడు. ఒక్కటి చాలన్నాను. అందుకే తృప్తిపడ్డాడా అల్పసంతోష.

ఒకచేత్తో కారియరూ ఇంకోచేత్తో మిలటరీ జామపండ్లూ పుచ్చుకు, యాస్పిరిన్ అడ్వర్టయిజ్ మెంట్ కాల్వకు ‘ముగ్గురు రాతులు’ ఫిలిం చూసి చాలా రోజలయిందనుకుంటూ, బార్నీబండి వైపుగా దారితీశాను.

(శవంబరు 48)

దొ ర

ఉదయం అయిదుగంటలు. బెజవాడ ప్లాట్ ఫారం కాకినాడుకుతోనూ కొత్త కంపులతోనూ కిటకిట లాడుతోంది. అప్పుడే ఆమెని రైలులో ఎక్కించాను. రైలు ఆవిణ్ణి తీసుకుపోతోండే అను దిగులుతో, కడ్డీలు పట్టుకు దీనంగా నుంచున్నాను. తొలికిరనాలు ఈ ప్రపంచపు మురికిని తాకని వేకువజాములో, సుమతి కళ్ళలో కొత్తలోకాల ఛాయలని వెతుకుతూ....

మబ్బులు గబగబా కమ్ముకున్నాయి. వర్షపు గాలి రివ్వవ వీచింది. నన్నతుంవర.

“బెజవాడ స్టేషనులో రయిళ్ళు ఈ చివరా ఆచివరా ఆగుతాయిగాని, వర్షం పడకుండా వుండే చోట ఆగవేం!” అని అడిగింది సుమతి.

ఎవరికి తెలుసు? ప్రక్కలకి ప్రతిప్రక్కలే గాని సమాధానాలు లేవుగా—యద్దం కనక! వక్కనే ఒక రిక్రూటింగ్ ఆఫీసరు తన కాకినాడుకుంటే స్టేషన్ మాన్యువరు పెట్టె రిజర్వేషన్ చేయించ లేదని పై

అధికారితో అరవంలో మాట్లాడుతున్నాడు యింగ్లీష్! ఆ ఆఫీసర్ హిందూస్తానీలో జవాబు చెప్తూ కొత్తచుట్ట ముట్టించాడు.

చిటపట చినుకులకి తల తడవగా రేకుల కిందికి వెళ్ళాను. సుమతివున్న పెట్టె దురాన్నుంచిచూస్తూ స్తంభానికానుకు నుంచున్నాను. పక్కగా రెస్టారెంటుకాదు.

కారులో 'బాయిస్' యింకా కళ్ళు నులుపు కంటున్నారు. టీకాగు నాయిమీద కెక్కలేదు. దొరగారొకరు పైపు వెలిగించి, పొగ గుప్పుగుప్పున వదులుతున్నాడు. దిట్టంగా లావుగా వున్నాడు. పొడవుచెప్పడం కష్టం—ఎందుకంటే కూచునే వున్నాడు కనక. ఆపెద్దకారులో ఒక్కడూ చిక్కు చిక్కు మంటూ కూచున్నాడు.

ఎవరీ దొర? విశాలమైన మొహంలోని ఆ చిన్నకళ్ళు యోచించేతీరు పరిశీలిస్తే అతనేదో భావనాసముద్రంలో మునిగివున్నాడనిపిస్తుంది. తోటిదొరల బెడ్ టీవేళ కాకపూర్వమే ఈయనెందుకు యిలా లేచాడు? ఇలా ఒక్కడూ ఏకాంతంగా కూచుని ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నాడు?

అతనిది ఏమైదు? స్కాట్లండులో వాడా?

పెళ్లం బిడ్డలు జ్ఞాపకం వస్తున్నారు గాబోలు !
పాపం—యితని ఆవులు ఎందరు 'బ్రిటన్ యుద్ధం'
లో నమసిపోయారో ! మిగిలినవారు రెక్కల
బాంబుల వుధృతాన్ని తప్పించుకోగలిగారా ?
ఇతనియిల్లు యింకా కూలిపోకుండా వుందా ?
బిడ్డలు ఏ ఏ దేశాల పాలయారో ! తలకోదారి.

ఏ అజ్ఞాతబాధలు నక్షత్రాలతో సంక్రమించిన
అధికారంతో తృప్తిపడక అతన్ని అశాంతి పాలు
జేస్తున్నాయో ! ఒక్కసారి అతనిదగ్గరసావెళ్ళి
“ఏమిటండీ—అంత దీర్ఘంగా తపనపడుతు
న్నారు?” అని అడగాలనిపించింది. అడగాలనే
పెరిచుబలాటమేగాని—అడిగి తెలుసుకోగలమా
ఇతరులబాధలు ? అదీకాక, నల్లవాడికి తెల్లవాడికి
మధ్య మాటలు నడిచేందుకు భాషేదీ!

బాధలో బాంధవుడయిన ఆ దొరని చూస్తూ
అలానే నుంచున్నాను. ఎన్ని వేలమైళ్ళు వచ్చాడూ
“తెల్లవాడిబంధువు” మోసేందుకు యితగాడు! నానుం
విరిగే బరువుతో కుంగిపోతున్న సాశ్చాత్యుల్లో
యితనొకడా ! బ్రిటన్ కి వృద్ధయంతేనూ ? అదే
వెతుకుతున్నాడు గాంధీజీ. బ్రిటనంటే మా,
వెల్సా, హాక్స్ లే, హోలేనూమూత్రం కాదు.

దొరా, నిన్ను చూస్తే జాలేస్తోంది. ఛాతీవిరు-
చుకు ఎక్కడికా పరుగులు? ఏ ప్రపంచవ్యవస్థ
నిర్మించబోతున్నావు, నాయనా! నాజీముట్టడినీ
ఫాసిస్టు విజృంభణానీ జయప్రదంగా ఎదుర్కొన్న
నీ ప్రజల అకుంతిత ధయిర్య విశ్వాసాలకి ప్రపంచమే
జోహారులర్పిస్తోంది కాని, 'వార్సయిల్స్' గాదు
ముందుజరగవలసినపని!—కీర్తిశేషుడైన విల్కి-
కలలుకన్న వక్రైక ప్రపంచవిర్రాణం. ఏదో గొణు-
క్కుంటున్నానులే! నువ్వు నాలాగే అసహాయు-
డివి. నాకా విషయం లీలగాతెలుసు. ఈ ప్రపంచ-
శక్తుల పోరాటంలో, ఈ జీవుల పరిణామావస్థలో,
ఈ యుగసంధి సమయంలో - నువ్వెంత? - నే-
నెంత?—ఫర్మోజామీద వెయ్యి బాంబర్ల
దాడంత?—

నలుగురు పిల్లలు—ఎంగిలాకులతో పొట్టపోసు-
కునే దొరభాష్యులు—దొరపెట్టె దగ్గరిగాజేరి
“సార్, సార్” అంటూ చుట్టేశారు. సగం
తిన్న రొట్టెముక్కో, కాలుస్తూవున్న సిగరెట్టుపీకో,
కాలేడబోబ్బ దొరక్కపోతుందా అని వాళ్ల దేవు-
లెంపు. కోతులముందు తినేవస్తువులు వడేసి, అవి
తినడాన్ని అనందించే పిల్లల్లా దొరలకి ఈ 'సార్'

మూకలమీదికి వండ్లో ఫలమో విసిరి, వాళ్ళు దానికోసం ఎలా కాట్లాడుకుంటారో చూడటం సరదా. ఈ దొరమాత్రం అలాటివాడుకాదు. వాళ్ళు తనను చీకాకు పరుస్తున్నా, గమనించ నట్లుగా ఆలోచనలో మునిగివున్నాడు.

వాన వెలిసింది. రైలు కూసింది. “సార్, సార్” అని ఏనాదిమూక బిగ్గిరిగా మొరగడం మొదలెట్టింది. దొర కనుబామలు ముడిపెట్టాడు. ఇండియా అనగానే యిలాటి దృశ్యాలు అతనికి స్ఫురిస్తాయి కాబోలు!

బీవర్లీ నికోల్స్లా మరో ‘తీర్పు’ రాసి పారె య్యడుగదా అను సంశయంతో సుమతి పెట్టె వైపుగా నడుస్తున్నాను. రైలు నాకంటే ముందు సాగింది. చిరువెలుతురులో సుమతి రుమాలా, తొంగిచూసే దొరవైపు కనిపించాయి.

(అక్టోబరు 44)

Advertise

○

in

○

Protima Books

సిద్ధమకరద్వజ మాత్రలు.

బలిహీనత, క్షయ మొదలగువానికి 40 మాత్రలు రు. 15-0-0

వనంతపనుమాకరం మాత్రలు.

మధుమేహము, అతిమాత్రము మొదలగు వానికి

60 మాత్రలు రు. 15-0-0

ఆనందసుధ.

సమస్త వ్యాధులకు 8 ఔ|| రు. 3-0-0

పూర్ణచంద్రోదయం మాత్రలు.

బలిహీనత, వీర్యవృద్ధికి 40 మాత్రలు రు. 10-0-0

స్త్రీసుధ.

స్త్రీల సమస్తవ్యాధులకు 60 మాత్రలు రు. 4-0-0

ఆరోగ్యసుధ.

సమస్త మేహవ్యాధులకు 60 మాత్రలు రు. 4-0-0

మావద్ద యింకను 250 రకముల మందులును మా గ్రంథము
లును యెల్లప్పుడునూ సిద్ధముగా ఉండును.

డాక్టర్ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి అండ్ సన్స్

రాజమండ్రి

India's Quality Ink

EASEFLOW

CLNS
PRODUCT

C.L. NARAYANA ★ ELLORE